

**TELEKOMÜNİKASYON
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Stratejiler
Dairesi Başkanlığı**

**MAYIS 2010
SAYI-29**

İNGİLTERE

İngiltere 2009 Son Çeyrek Pazar Verileri Yayımlandı.

Ofcom, 2009 yılı son çeyreğine ilişkin Pazar verilerini yayımladı. Raporda öne çıkan konular aşağıda özetlenmektedir:

Sabit Ses

- 2009 son çeyrek döneminde sabit ses gelirleri 2008 yılı sonuna kıyasla %1 gerileyerek 2,24 milyar sterline düşmüştür.
- Gelirdeki düşüşe benzer bir şekilde trafik miktarlarında da bir düşüş yaşanmış, toplam sabit ses trafiği 2008 yılı son çeyreğe kıyasla %1 oranında düşerek 34,3 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.
- 2009 yılı sonu itibariyle BT'nin analog hatlar ve ISDN kanallarındaki perakende payı %56,7'ye düşmüştür. Söz konusu pazar payı bir önceki çeyrek dönem kıyasla %0,9, geçen yılın aynı dönemine kıyasla ise %5,1 oranında düşmüştür.

Sabit Genişbant

- 2009 yılı sonu itibariyle İngiltere'de 18,2 milyon genişbant bağlantısı olduğu tahmin edilmektedir.
- %26,7'lik pazar payı ile BT en büyük genişbant hizmet sağlayıcısı olmayı sürdürmektedir.

Mobil

- 2008 yılı son çeyreğinden 2009 yılı sonuna kadar geçen sürede İngiltere'deki en büyük dört mobil işletmecinin toplam geliri %2,1 oranında düşmüştür. Telefon

çağrılarında ve diğer ücretlerden elde edilen gelir %2,1 oranında azalırken, mesajlaşma hizmetlerinden elde edilen gelir %2 oranında azalmıştır.

- Dört operatör için toplam çağrı trafiği önceki yıla kıyasla %6,3 artarak 27,4 milyar dakikaya yükselmiştir. Artışın büyük bir bölümü ulusal numaralara yapılan aramalardan (%6,4) kaynaklanmaktadır. 2008 yılı son çeyrek dönemine kıyasla dolaşım trafiği %1,5 oranında düşerken, uluslararası çağrı trafiği %6 artmıştır.
- 2009 yılı son çeyreği itibariyle toplam mesaj hacmi abone başına 367 mesaja karşılık gelen 26 milyar adete yükselmiştir.
- İngiltere'deki toplam mobil abone sayısı 2009 son çeyrekte 1,5 milyon artarak 70,65 milyona yükselmiştir.

İngiltere'de internet kullanıcıları güvenlik konusunda daha bilinçli olmaya başladı

Ofcom'un medya tüketim alışkanlıkları ve davranış biçimleri konusundaki araştırmalarını içeren Medya Okuryazarlığı Raporu İngiltere'de internet kullanıcılarının 2007 yılına kıyasla güvenlik konusunda daha bilinçli davranmaya başladığını ve kişisel bilgilerin gizliliği konusunda hassasiyet gösterdiklerini ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal paylaşım sitelerinde yer alan profillerini sadece arkadaş çevresi ve ailesinin görmesine izin veren yetişkin oranı 2007 yılında %48 iken 2009 yılında bu oran %80'e yükselmiştir. Bununla birlikte hala filtreleme yazılımı ve güvenlik fonksiyonları yüklemeyenlerin oranı azımsanamayacak düzeydedir (%25).

2007 yılında evde ya da başka bir yerde internete bağlananların oranı %63 iken 2009 yılında bu oran %73'e yükselmiştir. Araştırma ayrıca İngiltere'de yetişkinlerin haftada ortalama 8,3 saat internet kullandıklarını ortaya çıkarmaktadır. İnternet kullanıcılarının yarısı interneti uzakta yaşayan arkadaşları (%49) ve aileleri (%47) ile iletişim kurmak için kullandıklarını belirtmektedir. Nielsen tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre

İngiltere’de 2009 yılı Ekim ayı itibariyle en çok ziyaret edilen web siteleri Google, MSN, Facebook, Yahoo, BBC, Ebay ve Amazon olarak sıralanmaktadır.

İngiltere’de 2005 yılında internet kullanıcılarının %22’si internet bankacılığı kullanırken 2009 yılında bu oran %30’a yükselmiştir. Öte yandan yetişkinlerin %36’sı tatil rezervasyonlarını internet üzerinden yapmaktadır.

İngiltere Medya Okuryazarlığı raporunun tamamına aşağıdaki internet sitesinden erişilebilmektedir:

http://www.ofcom.org.uk/advice/media_literacy/medlitpub/medlitpubrss/adultmedialitrepo rt/adults-media-literacy.pdf

ALMANYA

Eve Kadar Fiber (FTTH) 4 ve 5 nolu piyasalara (2007) eklendi

Alman Düzenleyici Kurumu BNetzA FTTH hizmetini toptan seviyedeki;

- Fiziksel şebeke altyapısına erişim (2007/4 nolu piyasa)
- Genişbant erişim (2007/5 nolu piyasa)

piyasalarına dahil etmiştir.

İkinci tur piyasa analizlerinin taslak dokümanlarında BNetzA FTTH hizmetini çok az miktarda ve küçük sayıda bölgede kullanılıyor olması nedeni ile bu piyasalara dâhil etmemiştir. Ancak Kurum DT’nin 17 Mart 2010 tarihinde açıkladığı yeni yatırım planına göre 2012 itibariyle evlerin %10’una FTTH hizmetini götüreceğini açıklamasının ardından piyasa tanımında değişikliğe gitmek durumunda kalmıştır.

DT, FTTH hizmetini Gigabit PON (Gigabit pasif optik şebeke) mimarisine göre kurma niyetindedir. Hizmetin ticari sunumu 2011'de başlayacaktır. Mevcut durum itibarıyla Almanya'daki evlerin sadece %1,3'ü FTTH/B şebekelerin erişimi içindedir. DT ve kablo işletmecilerin yeni nesil erişim şebekelerini saha dolabına kadar fiber (FTTC) + yüksek hız DSL (VDSL) şeklinde kurduğu bilinmektedir.

a) PON ve P2P mimarileri hakkında ek bilgi

PON (pasif optik şebeke) erişim şebekesinde pasif optik ayırıcıları kullanmaktadır. Bu uygulama ile fiber, 32 veya 64 tane fibere ayrılmakta ve çok sayıda aboneye hizmet verilebilmektedir. Bu ayırıcılar pasif şebeke elemanı olması nedeni ile taşınan trafiği yorumlama kabiliyetine sahip değildir. İndirilen (downstream) sinyaller 32 veya 64 son kullanıcının optik şebeke terminallerinin (ONT) tamamına gönderilmekte, her bir ONT sadece kendisine ait olan paketi okumaktadır. Yüklenen (upstream) sinyaller ise zaman bölümlü çoklama (time division multiplexing) kullanmakta, her bir son kullanıcı ONT'si kendisi için belirlenen zaman dilimlerinde sinyallerini göndermektedir.

Zaman dilimlerinin koordine edilmesi gereksinimi fibere toptan seviyede erişimi zorlaştıran bir husustur. Zira farklı işletmecilerin ONT ekipmanlarının birbirleri ile uyumlu olması gerekmektedir. Bir aboneye ait fiberin fiziksel olarak ayrıştırılması (unbundling) sadece optik ayırıcı ve abone arasında kalan noktalarda mümkündür. Ayırıcıların aboneye çok yakın noktalarda olması nedeni ile bu erişim şekli genellikle ekonomik olarak uygulanabilir değildir.

Şu an için GPON mimarisi pasif optik şebeke kurulumlarında tercih edilen bir uygulamadır. PON mimarisine karşı diğer alternatif P2P (noktadan noktaya) mimaridir. Bu mimaride her bir abone optik dağıtım çatısına (ODF) kendi fiberi ile bağlanmaktadır. ODF noktasında fibere kolayca ayrıştırılmış erişim (unbundling) verilebilmektedir.

b) Değiştirilen piyasa tanımları

BNetzA 2007/4 nolu piyasaya FTTH hizmetini dâhil etmiştir ancak alternatif işletmecilerin fiber hattı başına erişimi tanım dışında bırakılmıştır (Toplu şekilde erişim mümkündür).

DT'nin FTTH GPON fiber hatlarına ayrıştırılmış erişim sağlanamayacağı argümanlarına karşı BNetzA WDM-PON (dalga boyu bölümlü çoklama pasif optik şebeke) alternatifine atıfta bulunmuştur. Bu yapıda her bir kullanıcı aynı anda yükleme iletimi yapabilmekte bunun için farklı renklerde ışık kullanmaktadır. Farklı dalga boylarının kullanılması alternatif işletmecilerin hatta erişimini kolaylaştırmaktadır.

Kurum FTTB (binaya kadar fiber) ve FTTH (eve kadar fiber) arasında bir ayrım yapmamıştır. Bu nedenle FTTB'nin piyasaya dahil olup olmadığı açık değildir.

Benzer şekilde Kurum 2007/5 nolu piyasada yer alan iki alt pazarın tanımlarını da genişletmiştir:

- 2. Seviyede (daha önce ATM seviyesinde trafik değişimi yapılan erişim olarak adlandırılan) xDSL ve tüm fiber erişim şebekelerine erişim.
- 3. Seviyede (daha önce IP seviyesinde trafik değişimi yapılan erişim olarak adlandırılan) xDSL ve tüm fiber erişim şebekelerine erişim.

Yeni nesil şebeke (YNS) omurga şebekesine ilişkin maliyet modeli (yukarıdan aşağı- bottom-up maliyet modeli)

BNetzA, 7 Temmuz 2010'a kadar kamuoyu görüşlerine açmış olduğu çalışmasında ITU'nun yeni nesil şebekeler tanımı temelinde genişbant şebekeler için bottom-up maliyet modeli öngörmektedir. Model, NGN omurga şebekenin maliyetlerini kapsamakta, yeni nesil erişim şebekelerini (NGA) kapsam dışında tutmaktadır. Model hipotetik şebeke yapısı üzerine yoğunlaşmakta, maliyet modeli veya standardını tanımlamamaktadır. Ancak Almanya yasaları LRIC modelinin kullanılmasını tercih etmektedir. Öngörülen bottom-up model, WIK Consult firması tarafından geliştirilmiştir. Söz konusu firma daha önce de BNetzA için sabit şebeke arabağlantısı ve ayrıştırılmış erişim için bottom-up modelleri kurmuştur.

Kurumun söz konusu modeli kullanıp kullanmayacağı veya ne zaman kullanacağı bilinmemektedir. Söz konusu model 2005 yılında kamuoyu görüşüne sunulan bir taslak üzerine geliştirilmiştir. Kurum müteaddit kereler NGN omurga şebekesine ilişkin düzenleme taslakları yayınlamış ancak bu taslaklar kullanıma geçirilmemiştir.

BNetzA Perakende Kiralık Devreleri Düzenleme Dışına Çıkardı

BNetzA 21 Nisan 2010 itibariyle asgari kiralık devre hizmetlerine ilişkin perakende pazardaki düzenlemelerin ve yükümlülüklerin tamamını kaldırmıştır.

Kurum, söz konusu piyasanın öncül düzenlemeler için kullanılan 3 ölçüt testini artık sağlamadığını değerlendirmektedir. Zira piyasaya giriş önündeki engeller artık yüksek olmadığı ve rekabet hukukunun ardıl uygulanmasının yeterli olduğu değerlendirilmektedir.

Bu son kararla Kurum Avrupa Komisyonu'nun 2003 yılındaki piyasa tanımları önerilerinden 2007 yılında çıkardığı piyasalardan sonuncusunu da düzenleme dışına çıkarmıştır. Bu duruma istisna olarak 2003/18 nolu piyasanın alt piyasası olan toptan yayıncılık iletim hizmetleri pazarı düzenleme kapsamındadır. Kurum kablo TV üzerinden iletimi de düzenleme dışına alacağını duyurmuştur. Bu durumda analog VHF radyo hizmetlerinin karasal iletimi düzenleme kapsamında kalan tek pazar olacaktır.

BNetzA Hacime (Kullanıma) Dayalı Ücretlendirilen Hizmetler İçin Perakende Faturalamaların Doğruluğunu Sorgulayan bir Düzenleme Taslağı Yayınladı

BNetzA 31 Mayıs 2010'a kadar kamuoyuna açtığı taslakta hacme göre ücretlendirilen perakende hizmetlerin faturalanmasının doğruluğuna ilişkin bir düzenleme öngörmektedir. Söz konusu düzenleme Telekomünikasyon Yasasında BNetzA'nın bu tür bir düzenleme yapmasını öngören değişikliklerden 3 yıl sonra hazırlanmıştır. Buna göre

tüm telekom işletmecilerinin sertifikalı bir kalite kontrol sistemi veya yetkili bir denetçi tarafından yıllık kontrollerden geçmesi suretiyle faturalamanın doğruluğunu sağlaması öngörülmektedir.

Taslağa göre:

- Hizmet hacme (kullanıma) göre ücretlendiriliyorsa, trafiğin hacmi ölçen bir şebeke elemanı üzerinden geçmesi gerekmekte,
- Kullanım hacminin gerçek zamanlı olarak, süre, byte ve oturum bazında ölçülmesi gerekmektedir. Ölçüm hassasiyeti $\pm\%1$ olmak zorunda, zaman veya tarih belirtilebilen bir hizmet ise sistem zamanı ± 500 ms. hata payı içinde olmalıdır.
- Hizmet sağlayıcının yuvarlama yapabilmesi için oturumun süresinin en az 24 saat olması, yuvarlamada kullanılacak blok büyüklüğünün ise ücretlendirilebilen birimin 1/1000'inden fazla olmaması gerekmektedir.

Örneğin, trafiğin MB olarak ücretlendirildiği bir durumda trafik ancak 1Kbyte'lık bloklar şeklinde yuvarlanabilir ve bu yuvarlama günde bir defa yapılabilir. Bu nedenle akıllı telefon olarak adlandırılan cihazların e-mail kontrolü yaptığı her sefer için 32 Kbyte'lık ücretlendirme yapılmasına izin verilmemektedir.

BNetZA Spektrum İhalesi 4,4 Milyar € Getirdi

27 günlük teklif turları sonrası BNetZA'nın büyük spektrum ihalesi 20 Mayıs 2010'da sona ermiştir. İhalede 4,4 milyar € gelir elde edilmiştir. Bu rakam 2000 yılındaki UMTS ihalesinde 6 işletmeciden elde edilen 50,8 milyar €'dan çok daha az bir miktar olarak dikkat çekmektedir.

İhaleye sunulan tüm bloklar toplamda 350 MHz'i bulmaktadır. Bu frekanslar 800 MHz, 1,8 GHz, 2,0 GHz, 2,6GHz bantlarında yer almaktadır. Yeni lisanslar 2025 yılına kadar geçerli olup teknoloji nötrdür.

İhalelere sadece mevcut dört mobil işletmeci iştirak etmiş ve her bir işletmeci 60-70 MHz civarında olan spektrumlarını iki katından fazla hale getirmiş ve 140-160MHz spektrumlarına sahip olmuştur.

Mobil Perakende Karnesi

6 Mayıs 2010 tarihinde Fransız Düzenleyici Kurumu ARCEP 2010 yılı birinci çeyreğinde perakende mobil pazarın durumuyla ilgili bir karne yayınladı:

- 2002 yılından beri ilk defa mobil işletmeciler abone kaybına uğramıştır (yaklaşık 10.000). Söz konusu dönemde işletmecilerin 598.000 faturalı abone kazanırken 608.000 ön ödemeli abone kaybetmişlerdir.
- Fransa mobil piyasasındaki toplam kayıtlı SIM sayısı 59 milyondur (nüfusun %92,6'sı). Bu SIM kartların %97,6'sı aktiftir, yani son üç ay içinde bir arama gerçekleşmiştir.
- Toplam kayıtlı SIM kartların %28,8'i ön ödemeli abonelerden oluşmaktadır.
- Sanal operatörlerin pazar payı toplam abonelerin %6,1'ine (3,6 milyon aboneye) yükselmiştir.
- Veri SIM kartları (3G cihazları) ile cihazdan cihaza SIM kartların payı 340.000 birim artarak 4,9 milyona (toplam abone sayısının %8,3'üne) çıkmıştır.

Orange ve SFR'ye 3G Spektrumu İçin Ekstra 2.1 GHz

Orange ve SFR 2.1 GHz bandında kalan spektrumu kazandı. Bu spektrum 3G hizmetleri için kullanılmak zorundadır.

SFR 2x5 MHz FDD bandı için 300 milyon Avro, Orange ise 2x4.8 MHz FDD spektrumu için 282 milyon Avro ödeyecektir. Tek seferde yapılacak ödemenin yanında Orange ve SFR yıllık kazançlarından %1 oranında da pay ödeyecektir.

ARCEP resmi olarak Mayıs sonu itibariyle lisansları dağıtacak olup bu lisanslar 20 yıl boyunca geçerli olacaktır.

Fransız hükümeti Şubat 2010 tarihinde ihale duyurusu yayınlamıştır. Mevcut 3G işletmecileri de dâhil bütün pazar oyuncularına açık olan ihale için Orange, SFR ve Free Mobile başvurmuştur ve ARCEP tarafından başvuruları kabul edilmiştir.

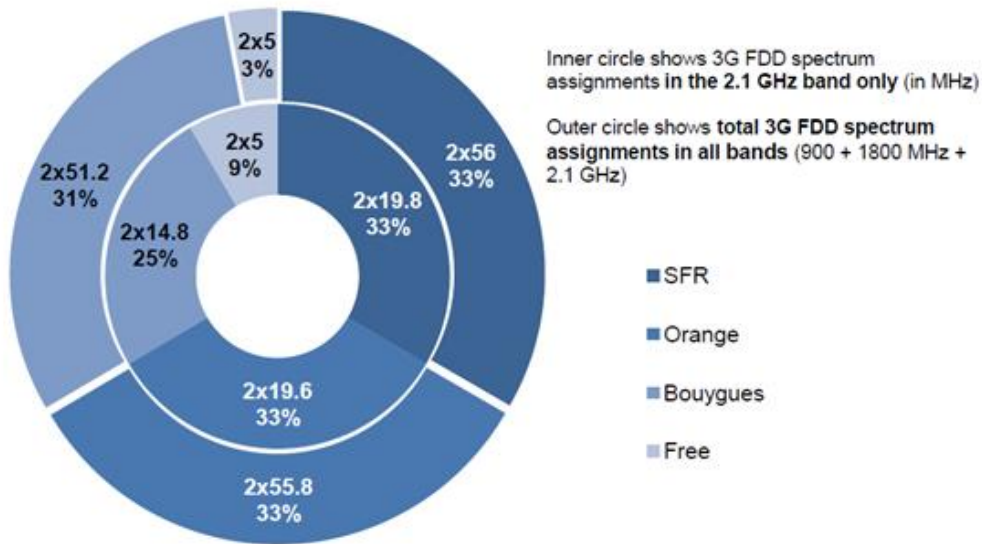
ARCEP başvuruları değerlendirirken önerilen fiyatları göz önüne almanın yanında, sanal işletmecilerin yaptığı başvurulara yönelik taahhütleri de dikkate almıştır. Hükümetin amacı toptan seviyede mobil erişimde rekabeti arttırmaktır.

Orange ve SFR hosting için en düşük seviyeyi taahhüt etmiş, yani şebekelerine mantıklı bütün erişim taleplerini karşılayacağını kabul etmiştir. Teklif taahhütlerine göre sunucu MVNO sanal operatörün perakende seviyedeki özerkliğini kısıtlamayacak ve diğer şebekelere geçişine engel olmayacaktır.

Orange ve SFR tamamen MVNO'lara izin vermeyi taahhüt etmemiştir çünkü bu MVNO'lar kendi arabağlantı anlaşmalarını yapabilmekte ve hizmet kalitesini belirleyebilmektedir. Hâlihazırda Fransız mobil pazarında tamamen MVNO işletmecisi bulunmamaktadır. Aşağıdaki Tablo ve Şekilde 3G spektrumunun 4 3G işletmecisi arasındaki dağılımı görülmektedir.

	3G FDD spectrum in the 2.1 GHz band	Total 3G FDD spectrum (900 + 1800 MHz + 2.1 GHz)
SFR (Vivendi – Vodafone)	2x19.8 MHz	2x53.6 MHz 2x2.4 MHz (in densely populated area only)
Orange (France Télécom)	2x19.6 MHz	2x53.4 MHz 2x2.4 MHz (in densely populated area only)
Bouygues Télécom (Bouygues)	2x14.8 MHz	2x46.2 MHz (incl. 26.4 MHz outside densely populated area only) 2x5 MHz (in densely populated area only)
Free Mobile (Iliad)	2x5 MHz	2x5 MHz

Tablo 1- Fransa'da 3G spektrumunun dağılımı

Şekil 1 – Fransa'da 3G spektrumunun dağılımı

ARCEP Şebeke Tarafsızlığı Esaslarına İlişkin Kamuoyu Görüşüne Başvuruyor

ARCEP 2 Temmuz 2010'a kadar internet ve şebeke tarafsızlığı ile ilgili birincil esaslar için kamuoyu görüşleri alıyor. Düzenleyici kurum tanımlayıcı esasların birinci kısmını

Temmuz 2010'da yayınlamayı planlamaktadır. Birincil esaslar diğer hususlarla birlikte şu önerileri içermektedir:

- Kanunlara uygun olmak kaydıyla, son kullanıcılar internet erişimini şu amaçlar için kullanmakta serbest olmalıdır:
 - Herhangi bir içeriği göndermek ve almak;
 - Herhangi bir hizmet veya uygulamayı kullanmak ve
 - Şebekeye zarar vermeyen herhangi bir cihazı kullanmak ve bağlanmak.
- İnternet erişim sağlayıcılar tarafından trafik yönetimi sadece istisnai durumlarda kullanılmalı ve orantılı, saydam ve ayırım gözetmeyen biçimde olmalıdır.
- İşletmeciler bazı hizmetlere, web sayfalarına veya protokollere erişimi engellediğinde, önerilen hizmet internet erişimi olmamaktadır. İnternet erişimi bütün hizmet veya içerik çeşitlerine erişim demektir.

Fransa Telekom'a 2002 Yılında Devlet Yardımı Verilmedi

Avrupa Birliği Asliye Mahkemesi (daha önceki Birinci Derece Mahkemesi) Fransız Hükümeti'nin 2002 yılındaki Fransız Telekom'a önerdiği 9 milyar Avro'luk kredi için devlet kaynaklarını taahhüt altına sokmadığı için devlet yardımı olarak kabul edilemeyeceğine karar verdi.

Bu kararla Mahkeme 2004 yılından beri uygulamada olan Avrupa Komisyonu'nun kararını yürürlükten kaldırmış oldu.

AB 2009 Düzenleyici erevesinin Geçirilmesi

Ekonomik İşler Bakanlığı, AB 2009 düzenleyici çerçevesindeki değişiklikleri uyarlamak amacıyla Fransız Telekomünikasyon Yasasını değiştirmek için hazırladığı taslağı 25 Mayıs 2010'a kadar kamuoyu görüşüne açtı.

 ye  lkeler AB 2009 düzenleyici çerçevesini 25 Mayıs 2011 tarihine kadar geçirmek zorundadır.

  işletmeci kalan iki 3G lisansı için rekabet ediyor

ARCEP 3G frekansının kalan iki bölümü için üç teklif aldığını duyurdu. Teklif veren işletmeciler: Orange (Fransız Telekom), SFR (Vivendi) ve Free Mobile (Iliad). Ülkedeki   nc  mobil işletmeci olan Bouygues Telekom daha önceden bildirdiği için teklif vermedi. Fransa telekom pazarındaki işletmeciler mobil veri hizmetlerindeki talebi karşılama isteğiyle yeni frekans blokları ile şebeke kapasitelerini geliştirmek istemektedir.

ARCEP 2.1 GHz bandındaki iki frekans bloğu için 25 şubat 2010 tarihinde, Iliad'a dördüncü mobil işletmeci lisansını verdikten kısa bir süre sonra, ihaleye çıkmıştır. ARCEP tarafından yapılan 8 Haziran tarihli duyuruda 2.1 GHz bandında kalan iki frekans bloğundan birisinin (5 MHz) SFR'ye diğerinin (4.8 MHz) ise Orange'a verildiği belirtilmiştir.

Orange dörtlü oyun peşinde

şubat 2010 tarihinde Orange Fransa birkaç hafta içinde dörtlü oyun sunacağını duyurdu fakat daha sonra bu planını erteledi. İşletmeci benzer hizmetler sunulan ilgili pazarlardaki temel rakiplerinin durumuna göre yeniden program yapmayı beklemektedir.

Bazı Hizmetler için Müşteri Sayısı (bin) 2009 yılı 4.Çeyrek	
Hizmet	Müşteri
Mobil	26.334
Mobil İnternet	13.556
Sabit Ses	25.771
Sabit İnternet	9.272
Livebox	7.347
VoIP	6.816
IPTV ve Uydu	2.761
Ödemeli TV	1.514

Mayıs 2009'da Bouygues Telekom internet, TV, sabit VoIP ve mobil hizmetleri sunacak şekilde kayıt almaya başlayan ilk işletmeci oldu. Ideo olarak adlandırılan bu hizmet yüksek hızlı internet erişimi, 90 kanala kadar TV, sınırsız sabit telefon ve mobil telefon hizmetini de kapsayacak şekilde aylık 45 Avro ücretle piyasaya sürülmüştür. 2009 yılı son 4 ayında 127.000 aboneye ulaşmıştır. Diğer taraftan SFR de dörtlü oyun piyasaya sürmüş olup mobil ve genişbant hizmetleri için çapraz satışlar yapmaktadır. Bouygues Telekom ile benzer bir başarı yakalaması muhtemel olmakla birlikte onun faaliyetleri anti tröst (rekabet karşıtı) hususlarını gündeme getirmiştir ve ARCEP'in resmi bir inceleme başlatması beklenmektedir.

Orange, farklı hizmetlerdeki önemli abone sahipliğiyle hizmetleri paketleyerek fırsatlardan maksimum faydayı sağlama isteğindedir. Şirketin 2010 birinci çeyrek sonuçları gelir ve kar hala hedeflerin altında olduğu için hayal kırıklığı yaratmıştır. Bu çeyrekte eklenen sadece 57.000 yeni genişbant abonesi, önceki dönemlerde eklenen

90.000 ve 104.000 yeni aboneye göre önemli oranda düşük kalmasıyla işletmeci büyümeyi sürdürmek için genişbantı diğer hizmetlerle paketlemeyi düşünmüştür.

Avrupa'nın Büyük Dörtlü Oyun İşletmecileri	
Ülke	İşletmeci
Fransa	Bouygues Telekom
Belçika	Belgacom
Avusturya	Telekom Austria
Romanya	RCS & RDS
İsveç	TeliaSonera

İtalya Genişbant İnternet Hizmetleri Piyasasında Yeni Yatırımlar Yapılıyor.

İtalya genişbant internet hizmetleri piyasasında, bazı işletmecilerce 15 büyük şehri kapsayan ve milyonlarca kullanıcıya erişilecek fiber optik yatırımlarının pazar yapısını etkileyeceği öngörülmektedir. 'Dow Jones Newswires' kaynaklı habere göre söz konusu projenin maliyetinin beş yıllık dönem için yaklaşık 2,5 milyar Euro'ya ulaşması beklenmektedir.

Analistlere göre projenin hayata geçirilmesi çok önemli yenilikler getirecek ve sabit hat işletmecisi karşısında da önemli bir rekabet alternatifi ortaya çıkacaktır. Projede işbirliği yapacak işletmeciler ise Fastweb, WindspA ve Vodafone'dur. Bu üç firma birlikte ilgili

piyasanın yaklaşık % 32'lik bir kısmını ellerinde tutmaktadır. Diğer taraftan piyasa lideri Telecom Italia halen % 57'lik bir pazar payına sahiptir. İlgili pazarda faaliyet gösteren işletmeciler genişbant altyapısındaki yeterli olmayan yatırımın sorumlusu olarak bu işletmeciyi göstermekte ve ülkedeki erişim oranlarının göreceli olarak az olmasının da bundan kaynaklandığını ifade etmektedirler. Aşağıdaki tablo da, AB bölgesel bazda penetrasyon oranlarına yer verilmektedir.

Tablo.1- Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları, 2009

Ülke	Penetrasyon (%)	Bölgesel sıralama
İsviçre	41,1	1
Danimarka	40,4	2
Avusturya	39,9	3
İsveç	36,2	4
Hollanda	36,0	5
Norveç	36,0	6
Finlandiya	30,8	7
Birleşik Krallık	30,6	8
Fransa	30,6	9
Almanya	30,4	10
Belçika	29,9	11
İrlanda	23,0	12
İtalya	21,0	13
İspanya	20,5	14
Yunanistan	19	15
Portekiz	16,8	16

Tablo.2- İtalya Genişbant Piyasası

Sabit hat abone sayısı (mil)	Q308*	Q408	Q109	Q209	Q309	% Değişim
TI- Perakende	6,610	6,754	6,843	6,859	6,921	4.7
TI- Toptan	1,304	1,380	1,486	1,584	1,646	26.2
Fastweb	1,441	1,483	1,542	1,575	1,605	11.4
WIND- Infostrada	1,250	1,355	1,455	1,520	1,560	24.8
Tiscali	0,581	0,586	0,554	0,549	0,553	-4.8
Diğer	1,046	1,138	1,317	1,399	1,468	40.3
Toplam	10,928	11,316	11,711	11,902	12,107	10.8

* Kısaltma olarak kullanılmıştır, Q3 üçüncü çeyrek olarak, 08 rakamı da yıl kısaltması olarak kullanılmaktadır.

İtalya'nın Batı Avrupa bölgesinde genişbant altyapısında göreceli olarak geride kalması nedeniyle, kamu ve özel sektör yatırımcıları bir araya gelmek suretiyle yeni altyapı yatırımlarına gitmektedirler. Anılan projenin hayata geçirilmesinin Telecom Italia (TI) üzerinde önemli etkiler doğuracağı değerlendirilmektedir. şirket hâlihazırda hem yurt içi hem de yurt dışı operasyonları nedeniyle finansal baskı altında olup, Financial Times'a göre Avrupa'da sabit Telekom altyapı işletmecileri arasında en borçlu teşebbüs durumundadır. Bu verilere göre şirketin net finansal borcu 2009 sonunda 34,7 milyar Euro'yu bulurken, borç rakamında bir yıl öncesine göre 708 milyon Euro'luk bir artış gözlenmiştir. Diğer taraftan 2009 yılı geliri ise bir yıl öncesine göre yüzde altılık bir düşüşle 27,2 milyar Euro seviyesinde gerçekleşmiştir. Ayrıca şirket toptan seviye genişbant hizmetleri birimine yöneltilen vergi kaçırma vb. iddialar yüzünden 507 milyon Euro'luk bir miktarı da rezerv olarak ayırmış bulunmaktadır.

Şirket, bu olumsuz gelişmeler karşısında, toptan genişbant hizmetlerine uyguladığı ücretleri artırmak istemiş ve düzenleyici kurumun onayını almıştır. TI bu uygulamayla gelirin önemli bir kısmını oluşturan kısımda iyileştirme yapmayı planlamaktadır. Ancak, yukarıda da bahsedildiği üzere, yeni fiber altyapısı projesinin tamamlanmasının bu şirketin finansal yapısı üzerinde olumsuz etkisi olacağı beklenmektedir. Diğer taraftan, alternatif işletmeciler bu yatırım için herkesi davet etmekte ve buna yasal yükümlü işletmeciyi (TI) de dâhil etmektedirler. İlerleyen dönemde TI'nın bu konuda bir karar vermesi gerekmekte olup, BMI analistlerine göre şirket söz konusu projenin dışında kalmak istemeyecektir. Yine aynı uzmanlara göre yeni yatırım ilgili piyasada rekabeti artıracak ve tarifelerde düşüşe neden olacaktır. Bunun yanında diğer altyapı yatırımlarının da geleceği öngörülmektedir. Ayrıca, proje konsorsiyumunun belirlediği herkese açık kapı uygulamasının da, projeye sonradan dahil olmak isteyen işletmeciler açısından etkinliği artırıcı bir sonucu olacağı da ifade edilmektedir.

İSPANYA

Telefonica'nın Sabit Hat Ücretlerine Uygulanan Mevcut Tavan Fiyatın Sürdürülmesi

İspanya düzenleyici kurumu CMT, Telefonica'nın analog hatlarına ilişkin aylık hat ücretleri için mevcut TÜFE-TÜFE tavan fiyat uygulamasına 2011 yılında da devam edilmesini önermektedir. Bu öneri Telefonica'nın mevcut aylık 13.97 Avro (%16 KDV hariç) olan ücretinde bir değişiklik olmayacağı anlamına gelmektedir.

Bir defaya mahsus olarak alınan hat aktivasyon ücretleri ise TÜFE-X düzenlemesine tabi olmamakla beraber, tüm İspanya'da aynı uygulanmak zorundadır.

CMT, bu öneriyi ortaya koyarken aşağıdaki hususları belirtmiştir:

- Telefonica'nın erişim hizmetlerinin karlılığı 2005 yılından itibaren istikrarlı bir biçimde artmıştır.
- Telefonica'nın toplam ortalama maliyetleri ve şebekeye ilişkin maliyetleri, sabit erişim hattı sayısındaki düşüşe rağmen, azalan bir eğilim göstermektedir.
- Tüketicilere yansıtılması gereken üretim ve verimlilik kazanımları söz konusudur.
- Telefonica'nın 2009 yılına ilişkin mesken aylık analog hat ücreti AB ortalamasının %14,6 üzerindedir (diğer hatlarda %4,5 üzerindedir) ve kişi başına düşen milli gelir açısından karşılaştırılabilir 8 ülkenin (Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Almanya, İtalya, İspanya ve İngiltere) ağırlıklı ortalamasından daha yüksek bir kişi başına harcamayı temsil etmektedir.
- Erişim hizmetlerinin sunulmasından doğan aşırı yüksek marj, söz konusu olan piyasada ve diğer komşu piyasalarda Telefonica'ya adil olmayan rekabet avantajı sağlayacaktır.

Sosyal Tarifelerden Düşük Gelirli Daha Fazla Hanenin Yararlanabilmesi

İspanya hükümeti, Telefonica'nın sabit telefon hizmetlerine ilişkin özel tarifelerinden daha fazla tüketicinin yararlanabilmesi için gerekli olan yıllık gelir eşliğini yükseltmiştir. Bu tür sosyal tarifeler Telefonica'nın evrensel hizmet yükümlülüğü kapsamına dâhil edilmiştir ve 2009 yılı için 8.200,65 Avro olan hane başına yıllık net gelir eşiği, 8.946,16 Avroya yükseltilmiştir.

Sanayi Bakanlığına göre bu durum sosyal tarife programından (analog hatlar için aylık (sabit) hat ücretinde %95 ve bağlantı ücretinde %70 azalma söz konusu olmaktadır.) 120.000 hanenin daha hizmetten yararlanabilmesine imkân sağlayacaktır.

Kayıp Çocuklara İlişkin Yardım Hattı

2007/116/EC sayılı Avrupa Komisyonu Kararı 116 ile başlayan numara dizisini AB sathında sosyal değerlere ilişkin uyumlaştırılmış hizmetler için rezerve etmiş ve kayıp çocuklara ilişkin yardım hattı da dâhil bu tür 5 hizmet için numara tanımlanmıştır.

2009 yılında gözden geçirilmiş olan Evrensel Hizmet Direktifi ise, üye ülkelerin, vatandaşlarının 116 000 numaralı kayıp çocuklara ilişkin yardım hattına erişebilmesi için tüm çabayı göstermelerini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, gözden geçirilmiş direktif, üye ülkelerin başta 116 000 olmak üzere 116 ile başlayan numaraları teşvik etmesi yükümlülüğünü getirmekte ve bu direktifin iç hukuka yansıtılması için son tarihin 25 Mayıs 2011 olmasını öngörmektedir.

Avrupa Komisyonuna göre, Mayıs 2010 itibariyle 11 üye ülkede (Belçika, Danimarka, Yunanistan, Fransa, Macaristan, İtalya, Hollanda, Polonya, Portekiz, Romanya ve Slovakya) 116 000 numarası aktif hale gelmiştir.

Bu kapsamda İspanya'da özel bir vakıf olan ANAR'a, kayıp çocuk vakalarının rapor edilmesini teminen 116 000 numaralı hat tahsis edilmiştir. Bu numaraya doğru olan çağrılar ANAR tarafından teslim alınacak ve ilgili polis yetkililerine iletilecektir.

ANAR, söz konusu yardım hattına doğru gelen çağrıları hangi telekom işletmecisinin sonlandıracağını ve hangi tarihte hizmet vermeye başlayacağını Resmi Gazete'de yayımlamak zorundadır. Daha sonra anılan hizmetin 4 ay içerisinde tüm telefon şebekelerinden erişilebilir ve ücretsiz (arayan kişinin ücret ödememesi kastedilmektedir) hale getirilmesi gerekmektedir.

Elektronik Haberleşme Sektörü Eğilimleri

İrlanda Düzenleyici Kurumu Comreg, 2010-2012 dönemini kapsayan stratejilerini belirlemek üzere başlattığı görüş alma süresini 21 Mayıs 2010'a kadar uzattığını ilan etmiştir. Taslak strateji belgesinde elektronik haberleşme sektöründe yaşanan eğilimleri dört ana grupta aşağıdaki gibi vermektedir:

i. Tüketici Eğilimleri

- a. Her şey mobil, her şey telsiz: Mobil ve telsiz hizmetlerin giderek yaygınlaşması ve her yerden erişilebilen hizmetlere talebin artması
- b. Video tercihleri: Tüm şebekelerdeki video trafiğinin artması
- c. Kullanıcı kaynaklı içerik: Kullanıcılar tarafından oluşturulan ve yüklenen çevrimiçi içeriğin artması

ii. Sanayi Eğilimleri

- a. Yakınsama: Yakınsamanın sanayi ürünlerine ve hizmetlere etkisi, hizmetlerin paketler halinde sunulması
- b. Küreselleşme: İşletmecilerin, üretici firmaların ve standardizasyon kuruluşlarının etki alanlarının genişlemesi
- c. Birleşme ve İşbirliği: Artan birleşme ve işbirliği çabalarının sanayi ve tüketiciler üzerindeki muhtemel etkileri

iii. Teknoloji Eğilimleri

- a. IP dünyası: IP ile çalışan cihazların çoğalması ve tamamen IP'ye dayalı şebekelerin artması
- b. Yüksek kapasiteli şebekeler: Yoğun bant genişliği gerektiren uygulamaların desteklenmesi
- c. Şebeke hizmet ayrımı: IP tabanlı şebekeler ile artan biçimde, hizmetlerin şebekeden bağımsız olarak sunulabilmesi

iv. Düzenleme eğilimleri

- a. Uyumlaştırılmış düzenlemeler: Ülke seviyesinde özelleşmiş düzenlemelerden Avrupa genelinde, hatta küresel olarak geçerli düzenlemelere geçilmesi
- b. Piyasa tabanlı düzenleme / düzenlemeden arındırma: Şebeke yansızlığı ve piyasa tabanlı çözümlere vurgunun artması ve sadece gerektiği kadar düzenleme yapılması
- c. Minimum standartların belirlenmesi: Temel hizmetlerin ve bunlara ilişkin minimum standartların değerlendirilmesi ve birlikte çalışabilirliğin sağlanması

Toptan Seviyede Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Piyasası

İrlanda düzenleyici kurumu Comreg, Toptan Seviyede Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim (Toptan erişim) piyasasını gözden geçirme çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında aşağıdaki konular ele alınmıştır:

- Toptan erişim piyasasının tanımı
- Rekabet analizi ve buna bağlı olarak EPG sahibi işletmeci olup olmadığı
- Oluşabilecek rekabet aksaklıklarının tanımlanması
- Düzenleme seçeneklerinin değerlendirilmesi
- EPG'nin kötüye kullanılmasını engellemek üzere uygulanacak düzenleme yükümlülüklerinin belirlenmesi

İki yıl boyunca yapılan çeşitli çalışmalar ve kamuoyu görüşü alma süreçlerinin ardından Comreg aldığı kararı aşağıdaki gibi açıklamıştır.

Buna göre; toptan erişim ürün piyasası tanımı, sadece sabit bir yerdeki bakır şebeke altyapısını ve onunla ilgili altyapıları kapsayacak biçimde tanımlı iken artık, sabit bir yerdeki yeni nesil fiber şebeke altyapısını ve bazı koşullar altında Eircom'un kendi perakende kolu için sağladığı fiziki şebeke altyapılarını da içerecek biçimde

genişletilmiştir. Coğrafi piyasa ise yine tüm İrlanda'yı kapsayacak biçimde ulusal bir piyasa olarak tanımlanmaktadır.

Yapılan rekabet analizleri sonucunda toptan erişim piyasasında etkin rekabetin oluşmadığı ve kısa dönemde de oluşma şansının bulunmadığı tespit edilerek yerleşik işletmeci Eircom'un bu piyasada EPG sahibi olduğu belirlenmiştir.

EPG olarak Eircom'a getirilecek yükümlülükler ise, mevcut nesil (bakır) şebeke altyapıları ve yeni nesil (fiber) şebeke altyapıları için farklı seviyelerde uygulanmak üzere aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

- Erişim yükümlülüğü
- Ayrım gözetmeme yükümlülüğü
- şeffalık yükümlülüğü
- Hesap ayrımı yükümlülüğü
- Fiyat kontrolü ve maliyet muhasebesi yükümlülüğü

Mobistar Yaza Kadar 3G İndirme Hızını Artıracak

Abone itibarıyla Belçika'nın ikinci büyük işletmecisi olan Mobistar tarafından Nisan ayının başından beri LTE (Long Term Evolution- Uzun Vadeli Dönüşüm) testi yapılmaktadır. LTE testleriyle ilgili bir deneyime sahip olan ana şirket France Telecom (FT)'dan gelen bir ekip testleri yapmaktadır.

Testler Evere'de bir binadan yürütülmektedir. 60 Mbps'lik rekor indirme hızı Telco tarafından başarılmıştır.

Mobistar'ın CEO'suna göre, Cellco 3G şebekesi üzerinden mevcut indirme hızını artırmayı amaçlamaktadır ve şu anda 7.2 Mbps'lik bir teorik indirme hızı sunmaktadır. Ancak yaz sonuna kadar Mobistar, öncekini 14.4 Mbps'ye artırmayı umut etmektedir. 2010 yılının sonuna kadar bazı büyük şehirlerde HSPA (High Speed Packet Access-Yüksek Hızlı Paket Erişimi) uygulamasını başlatmayı düşünmektedir.

Belçika Posta ve Telekomünikasyon Enstitüsü tarafından Mobistar'a, LTE hizmetlerini deneme lisansı verilmiştir.

Mobistar KPN'nin Belçika Birimini Satın Almak İçin Düzenleyici Kurum Onayı Alıyor

Hollanda telekom şirketi KPN'nin yerel ticari telekom birimini satın alması için abone bakımından Belçika'nın ikinci büyük mobil şebeke işletmecisi olan Mobistar'a düzenleyici kurum onayı verilmiştir. Söz konusu onayda yer alan şartlar altında Mobistar'ın toptan hizmetleri devam ettirmesi gerekmektedir. Hâlihazırda hizmetler, 18 aydan beri diğer işletmecilere sunulmaktadır. Aynı zamanda Mobistar satın alma öncesinde aynı şartlar altında genişbant erişimi ile ilgili olarak yeniden satış hakkına sahiptir. Daha önceden KPN, Kasım 2009 yılında Belçika'da fiber optik ağ dâhil olmak üzere sabit hattını 65 milyon Avroya satacağını bildirmiştir.

Hollanda Düzenleyici Kurumu Daha Düşük Sonlandırma Ücretleri Öneriyor

Hollanda düzenleyici kurumu OPTA önümüzdeki 3 yıllık dönemde sabit ve mobil sonlandırma ücretlerini tedricen azaltmayı planladığını açıkladı. Batı Avrupa'da diğer

ülkelerde de gözlenen bu nevi bir eğilim AB kuralları ile ulusal sonlandırma oranlarının uyumlaştırılmasına yönelik bir çaba olması nedeniyle teşvik edilen bir süreç durumundadır. OPTA, 2012 sonuna kadar mobil sonlandırma ücretlerini %83 azaltarak dakika başı 0,12 Avroya, sabit sonlandırma ücretlerini ise %35 azaltarak dakika başı 0,045 Avroya düşürmeyi planlamaktadır. Sonlandırma ücretlerinde yapılacak düzenlemeler sonucunda ise kullanıcıların yıllık 130 milyon Avroluk bir kazancının olması beklenmektedir. Ancak bu durum işletmecilerin bu kazancı müşterilerine yansıtmasına bağlıdır.

Avrupa Komisyonu bütün üye ülkelerde daha düşük sabit ve mobil telefon tarifeleri gerçekleştirilmesini istemekte, en düşük sonlandırma ücretlerini de bu amacı gerçekleştirmenin bir vasıtası olarak görmektedir. Bu minvalde bazı ulusal düzenleyiciler AB kurallarını kabul edip yerel pazarlarında sonlandırma ücretlerinin azaltılmasını önermiştir. Özellikle İngiltere ve Belçika, 2010 birinci çeyreğinde sonlandırma ücretlerinde tedrici tenzilat yapılacağını duyurmuştur. Pek çok ülke de daha düşük fiyatları tam anlamıyla uygulamanın 2012-2015 yılları arasında mümkün olduğunu ilan etmiştir.

Daha düşük oranlar müşterilere önemli kazançlar sağlarken şebeke işletmecileri müşteriler kadar hevesli gözükmemektedir. Daha düşük oranlar ses hizmetlerinden daha düşük gelir anlamına gelmektedir. Sabit kalması ya da en iyi ihtimalle çok düşük oranda artması beklenen ARPU'ların azalması şebeke işletmecilerinin etkiyi daha fazla hissetmesi anlamına gelmektedir. Bununla birlikte işletmecilerin ses gelirlerinden kaynaklanan açığı başka gelir kalemleri ortaya çıkararak telafi edebileceği ifade edilmektedir. Sonlandırma ücretlerine bağlı olmayan veri hizmetleri işletmeciler için temel gelir kalemi olarak ön plana çıkmaktadır.

Sonlandırma ücretlerinin azaltılmasıyla ilgili olarak konsültasyonları açan ülkeler dikkate alındığında orta vade de Batı Avrupa ülkelerinde telefon tarifelerinin düşmesi

beklenmektedir. Ayrıca işletmecilerin düşen gelirlerinin telafisi için daha fazla yenilikçi katma değerli hizmetlere yöneleceği beklenmektedir. Aynı zamanda bu durum, sabit işletmeciler çağrılarını şebekelerine bağlamaları için mobil işletmecilere daha az ödeme yapacakları için bu nevi işletmeciler için olumlu bir etki de ortaya koyacaktır. Böylelikle ortaya çıkan tasarruflar gelecek nesil teknolojiler ve şebeke yayılımında daha fazla yatırım yapılması için kullanılabilir.

Ziggo ve Tele2 Mobil Pazara mı Giriyor?

Hollanda kablo işletmecisi Ziggo ve İsveç telekom işletmecisi Tele2 devam eden Hollanda mobil spektrum ihalesinde spektrum kazanmayı başardı. Bu spektrum, mobil hizmetlerin sunulması için kullanılan 2.6GHz bandıdır. Bu durumun hâlihazırda üç işletmecinin bulunduğu Hollanda mobil pazarında (KPN, Vodafone, T-Mobile) önemli sonuçlar doğurması beklenmektedir.

Hollanda düzenleyici kurumu OPTA, pazara yeni hizmet sağlayıcıların gelişini teşvik etmek için kılavuzlar hazırlamıştır. Düzenleyici kurum satış için erişilebilir olan 190MHz'den yeni girişler için 135MHz spektrumunu rezerve etmiştir. Ayrıca mevcut mobil işletmecilerinin alabileceği spektrum bandını kapatmayı planlamaktadır.

Yerleşik işletmeciler yeni işletmecilerin girişine açıkça karşı gelmektedir. Örneğin KPN teklif sahibi işletmecileri yasal yollara başvurmakla tehdit etmektedir. Mobil yayılım oranlarının %100'den fazla olduğu dikkate alındığında bu işletmecilerin karşı çıkma noktaları mantıklı gözükmemektedir. Ancak yeni işletmecilerin pazara girişinin, artan rekabetin daha iyi hizmetlere yol açması ve müşteriler için daha düşük fiyatlara sebebiyet vermesinden dolayı pazara fayda sağlayacağına inanılmaktadır. Bununla birlikte yeni lisans sahiplerinin pazarın nispeten yüksek doygunluk oranından dolayı mobil ses hizmetlerini başlatmaya karar verip vermeyeceği kesinlik kazanmamıştır. Ancak bu işletmecilerin mobil veri pazarlarındaki güçlü talebi en yükseğe çıkarma

yönünde istekli olacakları görülmektedir. Şu anda Hollanda'nın en büyük kablo genişbant sağlayıcısı olan Ziggo mobil genişbant hizmetlerini sabit hizmetlerinin tamamlayıcısı olarak kullanabilir. Böylece şirket için kablo hizmetlerini genişletmenin daha az ekonomik olduğu bölgelerde müşterilere ulaşma imkânı ortaya çıkmaktadır.

Hollanda Mobil Gelirleri %0,4 azalarak 1,6 milyar Avroya Düştü

Hollanda mobil pazarı ilk çeyrek gelirleri geçen yılın son çeyreğine göre %0,4 azalarak 1,6 milyar Avroya düştü. Yıllık bazdaki düşüş ise %1,9 olarak gerçekleşti. İlk çeyrek sezonsal olarak her zaman dördüncü çeyrekte daha zayıftır. Ancak yıllık bazda da gelirlerin düşmesi başka etmenlerin de devreye girdiğini göstermektedir. Buradaki en önemli etmen ses dışı gelirlerdeki düşük oranlı artışların ses gelirlerindeki hızlı düşüşleri telafi edememesi olarak görülmektedir. Bu durum Telecompaper'in 2010 gelir tahminlerini de %0-1 oranında azaltmasına ve 6,6 milyar Avroya çekmesine neden olmuştur. Ancak müşteriler mobil hala bir ticari emtia olarak gördükleri için mobil adaptasyon oranlarındaki iyimserlik devam etmektedir.

2009-2014 dönemi için Hollanda mobil pazarının yıllık birleşik büyüme oranına göre %1,7 büyüyerek 2014 yılı sonunda 7,1 milyar Avroya yükseleceği tahmin edilmektedir. Vodafone hizmet geliri pazarında daha iyi bir görünüm ortaya koymuş ve 2009 son çeyreği ile mukayese edildiğinde gelirlerini sabit tutmayı başararak yıllık bazda gelir artışı yapan tek işletmeci olmuştur. Hem KPN hem de T-Mobile gelir paylarının bir kısmını Vodafone'a kaptırmıştır. Böylelikle KPN pazar payını %1,5, T-Mobile ise %0,4 kaybederken Vodafone pazardaki ikincilik konumunu güçlendirmiş ve yıllık pazar payını %1,8 arttırmıştır.

Mobil sanal işletmeciler dâhil SIM kartlarla ilgili duruma bakıldığında ise Hollanda pazarının bir yıl önceki birinci çeyrekte bu yana %5,4 azalarak 19,9 milyona düştüğü görülmektedir. Bu düşüşün en önemli nedeni hem KPN hem de T-Mobile ait ön ödemeli

aktif olmayan kullanıcıların sistemden ayrıştırılmasıdır. Hollanda mobil yayılım oranı yıllık bazda %127,6'dan %120,1'e gerilemiştir. KPN'nin pazar lideri konumu çok küçük bir artış ile %50'nin hemen üzerindeki yerini devam ettirmektedir. Vodafone'nin pazar payı ise yaklaşık olarak %26'ya yükselmiştir. T-Mobile ise ön ödemeli SIM kartlarındaki durumdan en çok etkilenen şirket olması hasebiyle pazar payında %24'e kadar gerilemiştir.

İSVEÇ

Huawei Üçlü-Mod LTE Modemi Sunuyor

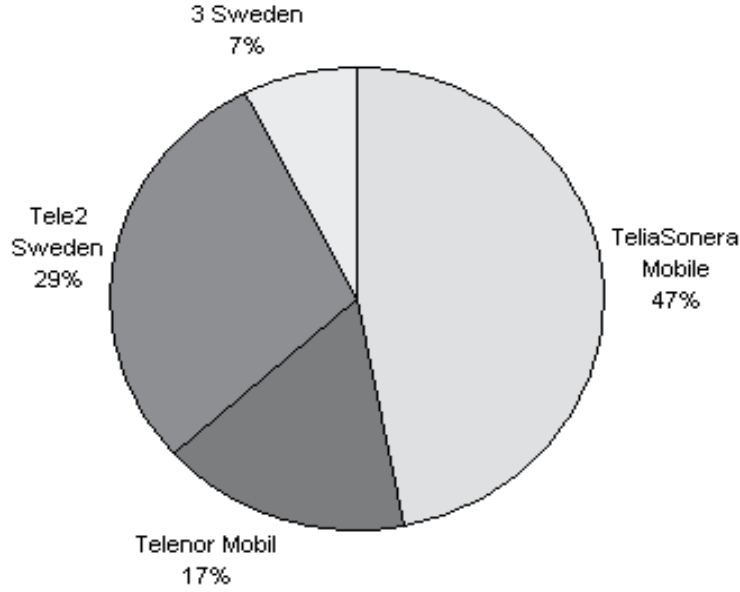
Çin cihaz üreticisi Huawei teknoloji, LTE, 2G ve 3G ağlarıyla uyumlu LTE telsiz modemi ortaya çıkarmıştır. Cihaz 2010'da piyasaya sürülecektir. Tele2 ve Telenor, müşterek altyapı girişimleri olan Net4Mobility vasıtasıyla İsveç'te ilk LTE telsiz modemi başlatan olacaktır. Gelişmiş pazarlarda LTE'ye artan ilginin, LTE uyumlu cihazlarda artan yatırımlarla sonuçlanacağına inanılmaktadır.

LTE teknolojisine artan ilgiye rağmen, sadece birkaç LTE cihazı ticari kullanım için üretilmiştir. Samsung'un GT-B3710 LTE teçhizat kilidi, ticari amaçlar için üretilmiş ilk LTE modemi olmuştur ancak yalnızca LTE'ye sınırlandırılmıştır. Bununla beraber, Samsung konu modemi diğer teknolojilerle uyumlu yapmak için geliştirmeyi planladıklarını belirtmektedir. Huawei'nin E398 modeme 3G UMTS ve 2G GSM/EDGE şebekeleriyle gelişmemiş uyumu ile ilk üçlü-durum modem olduğu için ilgiyle bakılmaktadır. Daha yüksek kapasiteli şebekelere doğru eğilimin artması ile daha çok LTE uyumlu cihazların yakında piyasaya sürüleceği beklenmektedir.

Aralık 2009'da İsveç'in yerleşik işletmecisi TeliaSonera, Norveç ve İsveç'te müşterilerine hizmet sunmayı planlaması ile LTE hizmetlerini ticari olarak başlatacak ilk işletmeci

olmuştur. Yüksek katma değerli büyüyen talepler ile İsveç telekomünikasyon pazarı çok gelişmiştir. 3G'nin 2009'un sonunda bütün mobil pazarının %30'unu aştığını tahmin edilmektedir. Sabit telefon hatları gibi geleneksel hizmetler için azalan talebin bir sonucu olarak, 2014'e kadar ki öngörülen dönemde ileri mobil ve geniş bant hizmetleri için pazarın hızla büyüyeceği beklenmektedir. İsveç işletmecileri, LTE teknolojisini rekabetçi pazarda kalmak için HSPA'dan bir üst platform olarak düşünebilir.

İsveç'te LTE'ye Yatırım Yapan En Büyük Üç Şebeke İşletmecilerin Pazar Payı, 2.Çeyrek 2009

Kaynak : BMI

Analistler, şebeke işletmecilerinin daha hızlı veri hizmetleri için pazarın büyüme istekliliğini yansıtmaları yoluyla daha ileri teknoloji hizmetlerinin yayılmasını ittiğine inanmaktadır. Tele2, LTE'nin Rusya'da yayılmasına ilgisini belirtmektedir.

Fiber Optik Şebekeler İçin Genel Çerçeve Kararı

Yüksek hız ve yüksek kapasitede genişbant şebekelerinin önemi konusunda kamunun farkındalığı her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda fiber optik şebekelerin genişlemesi büyük önem arz etmektedir. Rakip teknolojilere göre fiber optik şebekeler sınırsız iletim hızına olanak sağlamaktadır. Avusturya Telekomünikasyon Kontrol Komisyonu (TKK) 3 Mayıs 2010 tarihinde genişbant erişim şebekelerinin genişletilmesi için detaylı bir genel çerçeve belirlemiştir. Bu karar sürece dâhil olan tüm taraflar için birçok şeyi daha şeffaf hale getirmektedir. Bu durumun yatırımlara olan ilgiyi artıracığı tahmin edilmektedir. Aynı zamanda bakır altyapısının paylaşımına açılmasına odaklanan şirketler için fiber optik şebekelere yatırım daha çekici hale gelecektir. Daha spesifik olarak TKK'nın Telekom Avusturya'ya getirdiği erişim yükümlülüğü ve şeffaflık kararı alternatif işletmecilerin binaya kadar fiber (FTTC ve FTTB) gibi fiber optik şebekelere yatırım yapmasını teşvik edecektir. Karara göre Telekom Avusturya bu şebekelerin planlanması için gerekli olan bakır şebekesi bilgisini (santral anahtarlama konumu ve hat uzunluğu gibi) sağlamak zorundadır. Standart sözleşme teklifleri mevcut değilse, Telekom Avusturya paylaşım açılmış yerel ağa erişim gibi koşulları öngörmek için talep eden tüm firmalarla görüşme yapmayı taahhüt etmelidir. Buna ek olarak Telekom Avusturya kanallara erişim gibi yeni toptan hizmetler sağlamalıdır. Bu karara göre Telekom Avusturya fiber (FTTx) şebekelerin kurulumunda daha esnek bir hale gelecektir. Çünkü diğer işletmecilerin mevcut iletim sistemlerinin elektromanyetik girişimden korunmasını temin eden yeni taahhütler tanımlanmıştır. Mevcut frekans spektrumunun sadece kısmi kullanımına olanak tanıyan "spektrum biçimlendirme" artık zorunlu değildir. Son olarak ve bir o kadar daha önemli olan bir gelişme de bu kararla birlikte, alternatif işletmeciler son kullanıcılara VDSL2 gibi mevcut bakır şebekeler aracılığıyla daha büyük band genişliği sağlayabilecektir. Eğer aynı bölgede Telekom Avusturya daha sonra fiber optik

şebekesini genişletirse, alternatif işletmecilerin yatırımlarının boşa çıkması durumunda bu yatırımlar tazminat koşuluyla korunacaktır.

Rus Sistema, Telekom Avusturya'yı istiyor

Akaryakıt, bankacılık ve sigorta gibi alanlarda faaliyet gösteren Rus şirketi Sistema, Avusturya yerleşik işletmecisi Telekom Avusturya'yı 6 Milyar ABD Doları karşılında satın almak istemektedir. Şirket ayrıca Rus mobil işletmecisi MTS'nin çoğunluk hissesine sahiptir. MTS'nin Doğu Avrupa ve Orta Asya'da 2009 sonu itibariyle toplam 97 milyon abonesi bulunmaktadır.

Avusturya Sabit Pazarı

2009 sonunda Avusturya sabit hat penetrasyon oranı %31,8 olarak gerçekleşmiştir. Avusturya'da sabit hatlar 1990'ların sonlarından bu yana azalma eğilimi göstermektedir. Bununla birlikte yerleşik işletmeci Telekom Avusturya 2009'un sonuna doğru sabit hatlarda yıllardan beri ilk defa artma bilgisi vermiştir. Taşıyıcı ön seçimi hizmeti uzak mesafe, uluslararası, sabitten mobile çağrılar ve özel katma değerli hizmet numaralarını arama hizmetleri için 2000 yılından beri pazarda yer almaktadır. Yine aynı yıl bazı alternatif işletmeciler ve servis sağlayıcılar sabit erişim sunarak tam olarak hizmet sağlayıcı haline gelmiştir. Yerel aramalar için taşıyıcı ön seçimi 2001'den beri sunulmaktadır. Avusturya sabit hat pazarında Telekom Avusturya temel olarak Tele2 Avusturya, T-Mobile'ın tele.ring birimi ile ve kablo TV işletmecisi UPC Telekabel ile rekabet etmektedir. Bu işletmecilere Priority Telecom ve INODE'da eklenmiştir. Perakende pazarda ise Telekom Avusturya, T-Systems, Telekom İtalya, TeliaSonera, BT, Verizon, Orange, COLT Telekom ve Level 3 yer almaktadır. Geçmiş yıllarda Telekom Avusturya rakibi eTel Avusturya ve Tele2'nin MVNO işletmecisini satın almıştır.

Tablo: Sabit Hat Penetrasyon Oranları

Ülkeler	Sabit Hat Penetrasyon Oranları, 2009, (%)
İsveç	58,1
Yunanistan	53,3
İngiltere	52,2
İrlanda	46,9
İsviçre	46,1
Almanya	43,6
İspanya	43,0
Hollanda	42,3
İtalya	40,4
Belçika	40,0
Norveç	39,0
Portekiz	38,9
Fransa	37,9
Danimarka	36,9
Avusturya	31,8
Finlandiya	29,8

Kaynak: BMI

Avusturya düzenleyici kurumu RTR'ye göre sabit hizmetlerden elde edilen gelirlerdeki uzun süredir devam eden azalma eğilimi 2009 yılında da sürmüştür. 2009 yılı üçüncü çeyreğinde sabit hat pazarında hane halkı kullanıcılarından 82,3 milyon Avro, kurumsal kullanıcılardan da 45,2 milyon Avro gelir elde edilmiştir. Bu durum sabit hatlardaki azalma ile uyumludur. 2009 yılı üçüncü çeyreğinde bireysel kullanıcıların toplam hat sayısı 2,038 milyon iken, kurumsal abonelerin sayısı 619 bin olarak gerçekleşmiştir. Bu

düşüşün temel nedeni mobil telefonların popülaritesidir. Sabit işletmeciler ise bu azalmayı genişbant internet ve IPTV ile durdurmaya çalışmaktadır. Buna rağmen mobil genişbant da pazardaki etkisini artırmaya devam etmektedir. RTR'nin 2009 yılı son çeyrek verilerine göre %87,1'lik pazar payına sahip olan ve 1 milyonu genişbant internet aboneliğine sahip, 2,3 milyon sabit hat abonesi ile Telekom Avusturya pazarda tamamen hâkim konumdadır. Telekom Avusturya'nın IPTV hizmeti aonTV'ye abone olanların sayısı 2009 sonu itibariyle 101.300'dür. Abone artışıındaki yıllık büyüme oranı %59'dur. 2009 sonu itibariyle UPC Telekabel 287.300 ve Tele2 352.000 aboneye sahiptir. Telekom Avusturya'ya göre 2009 yılında toplam ses pazarının %78,3'ünü mobil işletmeciler elde etmiştir. Kalan kısmın %13,5'ini Telekom Avusturya elde ederken, geriye kalan %8,2'sini de alternatif işletmeciler elde etmiştir. Telekom Avusturya ayrıca taşıdığı trafiğin de azaldığını bildirmektedir. İşletmeci 2009 yılının son çeyreğinde 821 milyon dakika trafik taşımıştır. Şirkete göre taşınan trafiğin azalmasının nedeni VoIP ve mobil sistemlerdir.

Avusturya İnternet Pazarı

Avusturya internet erişim hizmetleri pazarı çok rekabetçi bir görünüm arz etmektedir. Çoğu yerli olan bu işletmecilerin arasına bazı Avrupalı İSS'ler de girmiştir. Bununla birlikte yerel ağın büyük bölümüne sahip olan Telekom Avusturya, eTel'i de satın alarak pazarda hâkim konumdadır. 2009 yılında genişbant penetrasyon oranı %39,9'a yükselmiştir.

Tablo: Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları

Ülkeler	Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları, 2009, (%)
Danimarka	47,5
İsviçre	41,1
Avusturya	39,9

İsveç	36,2
Hollanda	36,0
Norveç	36,0
Finlandiya	30,8
İngiltere	30,6
Fransa	30,6
Almanya	30,4
Belçika	29,9
İrlanda	23,0
İtalya	21,0
İspanya	20,5
Yunanistan	19,0
Portekiz	16,8

Kaynak: BMI

YUNANİSTAN

OTE'nin DSL Teklifi Onaylandı

Yunanistan'ın telekomünikasyon düzenleyicisi EETT (The Hellenic Telecommunication & Post Commission), yerleşik operatör OTE tarafından en son yayınlanmış olan ADSL toptan genişbant internet hız seçenekleri teklifinin onayladığını, ancak; düzenlemelere uygunluğunu tam olarak değerlendirmek için teklif edilen yeni perakende ADSL sunumlar hakkında yerleşik operatör OTE'den ek bilgi istediğini duyurdu. Elektronik haberleşme pazarında etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler olarak sınıflandırılması nedeniyle, pazarda adil rekabetin sağlanması için, OTE'nin fiyat kontrolleri düzenleyici

EETT tarafından yapılmaktadır. OTE; 22 Nisan'dan itibaren, 8Mbps (indirme) ADSL paketi uygulamasını durdurduğunu, bunun yerine aylık fiyatlarında aşağı çekerek 24Mbps uygulamasını başlattıklarını, hâlihazırdaki 8Mbps abonelerinin 24Mbps hızına yükseltileceğini, ayrıca 2Mbps (indirme) ADSL abonelerinin yükleme hızında 512Kbps hıza yükseltileceğini duyurdu.

Cosmote En İyi Performansı Sağlayan Mobil Ağlar Arasında Yer Alıyor

Yunanistan'ın en fazla aboneye sahip cep telefonu operatörü Cosmote; gerçek şebeke şartlarındaki testler sırasında ölçülen 42.2Mbps mobil genişbant bilgi indirme hızı ile Yunanistan'ın ilk operatörü olduğunu ve dünyada en iyi mobil genişbant performansa sahip 10 şebeke arasında yer aldığını açıkladı. Yerleşik operatör OTE'nin sahip olduğu Cosmote'dan yapılan açıklamaya göre; ölçülen indirme hızı, Cosmote 3G şebekesinin çift taşıyıcılı HSPA+ teknolojisinin uygulandığı canlı noktalarda elde edildi. Cosmote Yunanistan'ın abone sayısı 2010 Mart sonunda üçer aylık dönemler itibarıyla yaklaşık 400 bin aboneye karşılık gelen %4,4 oranında düşerek 8,81 milyona gerilemesine rağmen, yıllık bazda %4,8 oranında abone artışı bulunmaktadır.

FİNLANDIYA

Finlandiya Ulusal Genişbant Planı Yolunda

Finlandiya haberleşme bakanlığı, ülkenin neredeyse tüm vatandaşlarına 2015 yılı sonuna kadar yüksek hızlı internet bağlantısı sunma hedefini karşılamaya yönelik planının yolunda gittiğini duyurdu. Araştırma kuruluşu BMI (Business Monitor International) tarafından hükümetin ulusal genişbant uygulama planındaki kararlılığının takdir edilmesine karşın, genişbant hizmetlerinde sabitten mobile ikame, proje için tercih edilen teknoloji alım oranını sınırlayabileceği endişesi taşınmaktadır.

Aralık 2008 tarihinde Finlandiya 2009-2015 dönemi için bir ulusal genişbant planını onayladı. Planın asıl amacı, kamu idari ofisleri ve işyerlerinde olduğu kadar ikamet edilen yerlerdeki nüfusun da %99 undan daha fazlasına 100 Mbps fiber optik veya kablo şebekesi üzerinden 2 km den daha uzak olmamak üzere genişbant imkanı sağlamaktır. TeliaSonera, Elisa Corporation ve Finnet Association firmalarının dahil olduğu önde gelen telekom işletmecileri, Finlandiya hane halkının %86 sına kadar olan kesiminin bu çemberin içerisinde kalacağını tahmin etmektedirler.

Hükümetin, telekom işletmecilerinden pazar bakımından 2015 yılına kadar kapsama oranını %94 e artırmaları beklentisi vardır. Ayrıca hükümetin genişbant planı için fiber optik teknolojisini seçmesinin nedeni olarak, çok az sayıda teknolojinin internet hizmetini 100 Mbps hızında güvenli olarak yapabilmesi gösterilebilir. Ancak hizmet alımı, mobil internet erişimine yönelik eğilim nedeni ile sınırlı olabilir.

Tablo: 2001-2008 Yılları Teknolojiye Göre Genişbant Abonelikleri

Yıllar	DSL	Kablo Modem	Mobil Genişbant	Diğer	Toplam
2001	61.467	61.467
2002	183.482	54.000		..	237.482
2003	379.305	87.304		5.491	472.100
2004	665.760	113.124		6.575	785.459
2005	1.047.811	155.364		7.392	1.210.567
2006	1.212.297	180.480		34.405	1.427.182
2007	1.364.069	206.623	141.865	20.067	1.732.594
2008	1.346.352	215.157	486.848	35.945	2.084,332

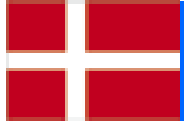
Finlandiya hali hazırda %10 dan daha fazla bir oranla, Batı Avrupa'da ikinci en yüksek mobil genişbant penetrasyonuna sahiptir. İstatistik ofisinden alınan verilere göre 2007 ve

2008 yılları arasında mobil genişbant aboneliğinde üç misli bir artışın olduğu görülmektedir.

2009 yılı resmi rakamlarının henüz açıklanmamasına rağmen bu yöndeki eğilimin azalmadan devam edeceği yönündedir. Telekom işletmecileri tarafından yapılan yatırımlar hükümetin planının başarıya ulaşmasının anahtarı konumundadır. Telekom işletmecileri zor bir seçim yapmak zorunda: ya hızla büyüyen mobil genişbant sektörüne kıt kaynakların işlenmesi yönünde çalışma yapmak veya tüketicilerden daha yavaş ilgi görebilecek olan kablo şebekesini genişletmek için çalışma yapmak. Özellikle her iki seçenekte güçlü argümana sahiptir.

Bazı mobil teknolojiler, mesela hakkında çok konuşulan 4G, teorik olarak 100 Mbps hızlarına kadar çıkabilirken pratikte bu hızlar henüz sağlanamamış ve geliştirilme aşamasındadır.

Bu arada, fiber-optik genişbant işletmecilere IPTV gibi genişbant ihtiyacı olan hizmetleri sunmak için maliyet açısından daha etkili oldukça iyi fırsatlar vermektedir.

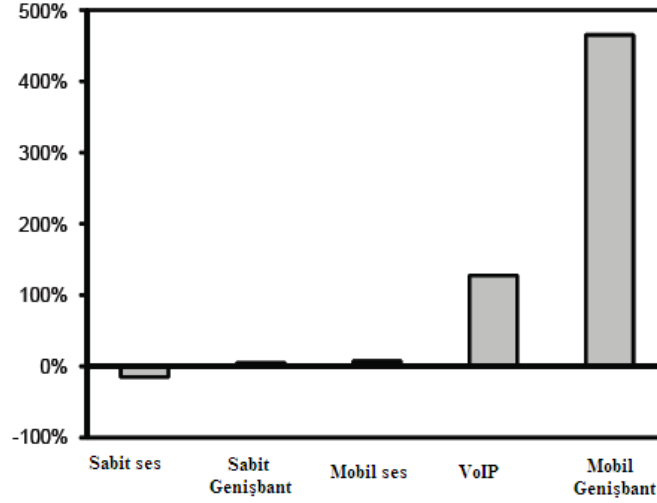
DANİMARKA

TDC'nin Mobil Genişbant Stratejisi

Danimarka'nın yerleşik işletmecisi TDC, Telekom düzenleyicisinden alacağı işletmeci lisansına bağlı olarak Haziran 2010'dan itibaren LTE şebekesini hizmete sunmayı planlamaktadır. İşletmeci söz konusu ilk hizmeti Kopenhag ve Arhus'ta, daha sonra nüfusun yoğun olduğu bölgelerde sunmayı hedeflemektedir. İşletmecinin bir "altyapı

stratejisi” olarak kendi şebekesi üzerinden mobil genişbant hizmetleri sunmak istemesi sürpriz olarak karşılanmamıştır.

Danimarka’da LTE’nin başarılı bir şekilde sunulması durumunda TDC, İskandinav işletmeci TeliaSonera’dan sonra dünyada söz konusu hizmeti sunan ikinci işletmeci olacaktır. TDC Danimarka’nın en büyük altı şehrinde mevcut 3G şebekesiyle 7,2 Mbps’ye kadar bağlantı imkânı sağlarken, Haziran 2010 sonuna kadar 21Mbps hız imkânı sağlayacak şekilde şebekesini geliştirmektedir. 4G hizmetlerin sunulmak istenmesi, ülkenin yüksek hızlı genişbant hizmetlerine olan talebe yönelik önemli bir işarettir.

Şekil: TDC'nin hizmetlerdeki büyüme oranı,%, (2008'1Ç-2009'4Ç)

*Kaynak: BMI

TDC mobil genişbant hizmetlerindeki bu yatırım konusunda çok istekli görünmektedir. İnternet abonelerindeki artışın, işletmecinin ses ve data hizmetlerine eklenmesiyle mobil genişbant hizmetlerde büyük bir artış olduğu görülmektedir. 2008 yılının ilk üç aylık dönemi ile 2009 yılının son üç aylık dönemi arasında mobil genişbant hizmet abonelerindeki %465 oranındaki artış, yıllık büyüme oranının (CAGR) önemli bir kısmını oluşturmuştur. LTE ile de faydalanılabilecek VoIP hizmetleri belirtilen dönemde %128 artmıştır. Bununla birlikte; sabit genişbant hizmetleri sadece %3,99 artarken, sabit ses

hizmetlerinde %15,9 oranında azalma söz konusudur. Mobil genişbant abonelerdeki artışlarla birlikte, işletmecilerin daha istikrarlı mobil data hizmet gelirleri sağlayacağı ifade edilmektedir.

PORTEKİZ

Portekiz AB Ülkeleri Arasında Doğrudan Erişim İçin Alternatif Operatör Kullanan Aboneler Bakımından İlk Sırada Yer Alıyor.

Avrupa Komisyonu'nun 15. İlerleme Raporu'na göre Portekiz, üye ülkeler arasında doğrudan erişim için alternatif operatör kullanan en yüksek abone sayısına sahip (abonelerin %41,3'ü) ülke durumundadır.

Raporda ayrıca, bazı operatörlerin fiber ve kablo şebekelerine yatırım yaptığı, 2009 yılı sonunda yaklaşık üç milyon hane halkının yüksek hızlı geniş bant hizmetlerine erişim sağladığı dikkat çekilmektedir.

Raporda 2009 yılında Portekiz'de düzenleyici çerçevede önemli tedbirlerin yerine getirildiği, özellikle yeni nesil erişim şebekelerine yönelik olarak, bu tür şebekelerde yatırım teşviki sağlandığı, kamu şebekelerine erişim yükümlülüğünün uygulandığı ve geçiş hakkının güçlendirildiği, kamu ve özel sektör yatırımlarının teşvik edildiği belirtilmektedir.